UG/II/SANS/H/IV/16(New)

2016

SANSKRIT

[Honours]

PAPER – IV

Full Marks : 90

Time : 4 hours

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

[NEW SYLLABUS]

1. आचार्यवामनस्य मतानुसारेण का रीतिः ? सा कतिविधा ? काव्यलङ्कारसूत्रवृत्त्यनुसारं तस्याः भेदाः वर्ण्यन्ताम् । 2 + 1 + 7

अथवा

आचार्यवामनमनुसृत्य काव्यभेदविषये समासतः आलोच्यताम् । 10

(*Turn Over*)

2. सुरगिरा देवनागर्या च व्याख्या कार्य्या (एकमाश्रित्य) — 1×5

(i) अरोचकिनः सतृणाभ्यवहारिणश्च कवयः ।

(ii) काव्याङ्कानि ।

3. सोदाहरणम् अलङ्कारद्वयस्य लक्षणं प्रतिपादनीयं सुरगिरा देवनागर्या च — 2×5

रूपकम्, अर्थान्तरन्यासः, काव्यलिङ्गम्, अप्रस्तुतप्रशंसा ।

4. यथेच्छम् एकतरस्य अलङ्कारो निर्णीयताम् (सुरगिरा देवनागर्या च) — 1×4

(i) नवपलाशपलाशवनं पुरः स्फुटपरागपरागतपङ्कजम् ।
मृदुलतान्त-लतान्तमलोकयत् स सुरभिं सुरभिं सुमनोहरैः ॥

(ii) नेदं नभोमण्डलमम्बुराशिर्नैताश्च तारा नवफेनभङ्गाः ।
नायं शशी कुण्डलितो फणीन्द्रो नासौ कलङ्कःशयितो मुरारिः ॥

5. यथेच्छम् एकतरयुगगतालङ्कारयोः 'परस्परभेदः' निर्णीयताम् — 1×6

(i) दृष्टान्त-निदर्शने ।

(ii) विभावना-विशेषोक्ती ।

6. अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 2×12

(i) संस्कृतसाहित्ये महाभारतस्य प्रभावः आलोच्यताम् ।

(*ii*) संस्कृतनाटकस्योत्पर्त्ति तत्–विकाशपरंम्परां च वर्णय ।

(*iii*) अश्वघोषस्य स्थितिकालं विलिख्य तस्य काव्यानां संक्षेपतः परिचयः प्रदीयताम् ।

(*iv*) संस्कृतगद्यसाहित्ये वाणभट्टस्य अवदानमालोच्यताम् ।

7. अधोलिखितानां त्रयाणां विषयाणामुपरि टीका कार्या — 3×5

भारविः, मृच्छकटिकम्, भट्टनारायणः, ऋतुसंहारम्, श्रीहर्षः, जयदेवः ।

8. अधोलिखितेषु प्रश्नषट्कं सुरगिरा देवनागर्या च समाधेयम् — 6×1

(*i*) महाभारते कति पर्वाणि सन्ति ?

(*ii*) पुराणस्य लक्षणं देयम् ।

(*iii*) भासनाटकचक्रे कति नाटकानि सन्ति ?

(*iv*) 'रघुवंशम्' कति–सर्गात्मकम् ?

(*v*) 'मालतीमाधवम्' कीदृशं रूपकम् ?

(*vi*) गद्यकाव्यस्य भेदो मुख्यतः कतिविधः ?

(*vii*) पुराणं कतिविधम् ?

(*viii*) बृहत्कथामञ्जरीकारः कः ?

9. अधोलिखितेषु दश प्रश्नाः सुरगिरा देवनागर्या च समाधेयाः — 10×1

(*i*) विष्णुपदभट्टाचार्येण रचितस्य नाटकस्य नाम लिखतु ।

(*ii*) रमाचौधुरीदेव्याः 'युगजीवनम्' किमधिकृत्य रचितम् ।

(*iii*) श्रीजीवन्यायतीर्थविरचितस्य 'सिन्धु'-सौवीरसंग्रामम्' इत्यस्य नाटकस्य विषयः कः ?

(*iv*) अशोकविजये कति अङ्काः सन्ति ?

(*v*) महाभारतमवलम्ब्य रचतिस्य माणवकगौरवस्य रचयिता कः ?

(*vi*) कलाप-प्रशस्तिः कीदृशं रूपकम् ?

(*vii*) क आसीत् हरिदाससिद्धान्तवागीशः ?

(*viii*) 'स्वर्गीय- प्रहसनम्' केन विरचितम् ?

(*ix*) 'वङ्गकीर्तिविधानम्' इत्यस्मिन् नाटके कति अङ्काः सन्ति ?

(*x*) निवेदित-निवेदितम् कया विरचितम् ?

(*xi*) 'चण्डताण्डवम्' केन विरचितम् ?

(*xii*) अमरमङ्गलस्य नायकः क आसीत् ।